

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การใช้บริการสาธารณสุขของกลุ่มชาติพันธุ์ในตำบลบ่อแก้ว
อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นายอภิชาติ ตันอุค

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์การเมือง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ดร.โกสุมภ์ สายจันทร์	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์กาญจนา โชคถาวร	กรรมการ
อาจารย์เอกกมล สายจันทร์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาการให้บริการสาธารณสุขของกลุ่มชาติพันธุ์ในตำบลบ่อแก้ว อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรม และการเข้ารับการรักษาพยาบาลของประชาชนตามกลุ่มชาติพันธุ์ และหาปัจจัยความคิดเห็นของกลุ่มชาติพันธุ์ต่อการดูแลตนเอง อันจะนำไปสู่การให้บริการการรักษาพยาบาล ในสถานบริการสาธารณสุข โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรชนเผ่าต่าง ๆ และชนพื้นเมือง ในพื้นที่ตำบลบ่อแก้ว จำนวน 367 คน สำหรับแบบสัมภาษณ์ใช้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ประจำสถานีอนามัย และกลุ่มผู้นำชุมชนในแต่ละชาติพันธุ์ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาประมวลผลด้วยโปรแกรม SPSS และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์พบว่า

ในการให้บริการสุขภาพของสถานบริการสาธารณสุขทุกชนเผ่าเห็นว่าให้บริการไม่แตกต่างกัน ซึ่งเหตุผลที่ชนเผ่าเข้ารับบริการที่สถานีอนามัยหรือสาธารณสุขเนื่องจากใกล้บ้าน และสะดวกในการเดินทาง สำหรับบทบาทการให้บริการแก่ผู้ป่วยของเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยนั้นพบว่า เจ้าหน้าที่มีการให้บริการด้านสุขภาพเท่าเทียมกันทุกชาติพันธุ์ ทุ่มเทใส่ใจในการให้บริการด้านสุขภาพ รวมทั้งดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพนอกพื้นที่ให้ประชาชนอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ ประชาชนในพื้นที่เองยังมีความพึงพอใจต่อการให้บริการของสถานีอนามัย ทั้งด้านบุคลากร ด้านบริการและด้านการรักษาพยาบาล ส่วนพฤติกรรมในการเข้ารับการรักษาของประชาชนนั้น การไปใช้บริการรักษาส่วนใหญ่จะรักษาตนเองในเบื้องต้นก่อนด้วยยาแผนปัจจุบัน และสมุนไพร หรือยาต้น หากไม่หายก็จะไปพบเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย แต่ถ้าอาการหนักก็จะไปพบแพทย์ที่โรงพยาบาล

ส่วนความต้องการด้านสุขภาพของประชาชนนั้น พบว่าทุกคนเผ่าต่างก็รับรู้ในเรื่องของสุขภาพ สามารถปฏิบัติได้ตามความเหมาะสม และถูกวิธี ทำให้มีการดูแลสุขภาพตนเองได้ถูกต้อง จึงมีความต้องการบริการของสถานบริการสาธารณสุขด้านสุขภาพในระดับน้อยที่สุด นอกจากนี้ หากรู้สึกไม่สบาย คนเผ่าส่วนใหญ่จะไปหาหมอหรือไปอนามัย และคิดว่าโรคที่ตนเป็นอยู่สามารถรักษาให้หายได้ นอกจากนี้ คนเผ่ายังใช้สมุนไพร หรือการรักษาพื้นบ้านในการรักษาโรคควบคู่กันไป ยกเว้นคนเผ่าม้งที่ส่วนใหญ่ไม่เคยรักษาโรคด้วยการใช้สมุนไพร

ข้อมูลการสนับสนุนทางสังคม กลุ่มชนเผ่าต่างๆเห็นว่า เมื่อตนเองเจ็บป่วยจะได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือประคับประคองจากผู้ใกล้ชิดในระดับมากในการดูแลด้านอารมณ์ รองลงมาคือด้านการได้รับการยอมรับและเห็นคุณค่าของตน ด้านการมีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ด้านการเงิน สิ่งของ และด้านข้อมูลข่าวสาร

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ การเข้าถึงบริการสุขภาพ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพ ความต้องการด้านสุขภาพของประชาชนและการสนับสนุนทางสังคม กับการใช้บริการสาธารณสุขของประชาชน พบว่า ความแตกต่างระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ การเข้าถึงบริการสุขภาพ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสุขภาพ และความต้องการด้านสุขภาพของประชาชน ไม่มีผลต่อการใช้บริการสาธารณสุขของประชาชน อย่างน้อยสำคัญทางสถิติ

Independent Study Title The Use of Public Health Center Among Ethnic in Bokaeo
Sub-district, Samoeng District, Chiang Mai Province

Author Mr.Apichart Tunoud

Degree Master of Arts (Political Economy)

Independent Study Advisory Committee

Associate Professor Dr.Kosum Saichan Chairperson

Associate Professor Kanchana Chokthaworn Member

Lecturer Ekamol Saichan Member

ABSTRACT

The purposes of this study on “The Use of the Public Health Center Among Ethnic Groups in Bo Kaeo Sub-district, Samoeng District, Chiang Mai Province” were to study the behavior, ideas and the use of health services by the ethnic groups by using a questionnaire and interviews to gather data from 367 subjects from different ethnic populations as well as local people in Bo Kaeo Sub-district. The interviews were conducted with the Public Health Officials and leaders of each ethnic group. The data was then processed by the SPSS program and qualitative analysis.

The results showed that people of all ethnic groups felt that the service they received from the Public Health Center was the same. The reasons they used for coming for the service were that it was a close location and it was convenient to travel to and from their home. As for the roles of the officials of the Public Health Center in providing services to the patients, it was found that most of the health providers rendered the service without discrimination. Moreover, they devoted their time and gave good care and attention to the patients. They also constantly organized health promotion activities outside the health center. Therefore, the people in the district were satisfied with the service and treatment they received at the Public Health Center. As for the people’s behavior concerning health care, most of them would take care of themselves by treating their problems with modern medicines as well as herbal kinds. They would go to see the doctor at the Public Health Center only after their own method of treatment failed to work. If the symptoms looked serious they would go to the hospital.

As for the need for health service, the people of all the ethnic groups were aware of it and had some knowledge about health care to the extent that they were able to look after themselves properly so they seemed to need very little help from the Public Health Center. Moreover, most of them preferred to go to the village health doctor when they couldn't handle the problem themselves. Besides, they also used some herbal medicine and traditional methods of treatment. The Among ethnic group, moreover, were the only group that did not use herbal medicine to treat certain diseases.

The data on social support indicated that the ethnic people felt they had received assistance and support from those who were close to them at a rather high level, and emotional support was ranked at a high level followed by acceptance, value, social participation, finance, labor, necessary materials and information.

As for relationship among the ethnic groups in terms of access to the health service and health information, need concerning health care and social support as well as seeking public health service, it appeared that the differences in ethnic groups, access to the health service and health information and the need for health care did not affect their use of the Public Health Center with a statistical significance.